

Yttrandebegäran om regeringens utkast till proposition om en ny lag om fiske den 4 december 2013. Diarienummer MMM022:00/2008

YTTRANDE OM REGERINGENS UTKAST TILL PROPOSITION OM EN NY LAG OM FISKE

Finsk-svenska gränsälvscommissionen ger följande synpunkter till utkastet:

Inom Finsk-svenska gränsälvscommissionens tillämpningsområde regleras fisket huvudsakligen av finsk-svenska gränsälvsöverenskommelsen och Torneälvens fiskestadga (överenskommelsen 91/2010) och det har man hänvisat till i propositionens § 3 (avtal som gjorts med ett främmande land). Den nya propositionen har dock påverkan på kommissionens område. Enligt fiskestadgan § 22 följs den nationella fiskelagsstiftningen om man inte har speciella bestämmelser i överenskommelsen.

Utkastet till en ny fiskelag är en viktig förnyelse och den moderniserar lag om fiske så att det tar bättre hänsyn till nuvarande omständigheterna och verksamhetsomgivningen. Gränsälvscommissionen vill fästa uppmärksamhet vid vissa punkter som har betydelse i kommissionens område.

Tilltåndsförvaltningen på Torneälven

I § 10 där det talas om Övre-Lapplands fisketillstånd nämns att det är Forststyrelsen som beviljar tillstånd för att fiska efter lax och öring på Torneälven. Inom Torne-Muonioälvars och Könkämäenos område gäller Sveriges och Finlands avtal om ett gemensamt fiskekort då det gäller laxfiske i staternas vattenområde. Försäljningen av ett gemensamt fiskekort administreras av närings-, trafik- och miljö centralen i Lappland, Havs och vattenmyndighet och avtalets samarbetspartner är fiskerättsägare. I praktiken är det *gemensamma fiskekortets förvaltningsnämnd* som är ansvarig säljare av fiskekortet, inte Forststyrelsen.

Då man definierar fisketillstånd i lagpropositionen, måste man ta hänsyn till resultat som *laxregale*-utredningen ska ge. Utredningen som beställts och finansierats av jord- och skogsbruksministeriet är på gång.

Definitioner av vattendrag §4

I propositionens §4 har listats vissa definitioner: Vattendrag för vandringsfiskar har definierats ottydligt och det kan preciseras med följande tillägg: "Med vattendrag för vandringsfiskar menas ett sådant vattendrag som vandringsfiskar använder generellt som lekplats och som vandringsled till sina lekplatser."

Definition om ström och forsplatser på vattendrag för vandringsfiskar §4, punkt 5 c, har man använt ",och c) vattendrag är öppen under vintertid eller med svag is" som inte är en bra definition om man förutsätter att vattendrag är öppen eller endast svagt isigt. Definitionen är inte användbar på norra älvvattendrag, där även flera strömsplatser isar på vintertid.

Fiskevårdande åtgärder

För att vårda fiskbestånd är det önskvärt att tillåta notfiske och storryssa även som icke-kommersiella fiskemetoder. Man kan påverka vattendragens vattenstatus genom att vidta fiskevårdande åtgärder. Den här punkten har en anknytning till propositionens § 90 (första försäljningen av fångst).

Fiska till husbehov

I propositionen finns inte med begreppet "fiska till husbehov" som är en traditionell form av fiskekultur i norra Finland och är fortfarande en viktig inkomstkälla i norra glesbebyggda områden. Fiska till husbehov -begreppet används dessutom annastans i den finska lagstiftningen.

Fiska till husbehov har en stor betydelse i norra vattenområden samtidigt som det utgör en näring till finsk och samisk befolkning och hör till lokal kultur. Den har betydelse för social hållbarheten regionellt. Man kan inte jämföra fiske till husbehov direkt med fritidsfiske eftersom jämförelsen motsvarar inte dess innehåll. Jämförelsen uppskattar inte det faktum att fiske till husbehov har betydelse för privatekonomin och regionellt och att det försätter även idag. Där kan man komplettera propositionens definitioner (§ 4 Definitioner).

Säljning av små mängder, möjligheten för dispens

I punkt 90 föreslås att fritidsfiskare kan sälja lite fisk till sina grannar och bekanta (första försäljningen av fångst). Det är grundat men säljningsgräns på 5 kilo i propositionen är bäst att uppfatta som en vägledande gräns eftersom övervakningen är i praktiken omöjligt. Det är bra att ta bort begränsningen eller formulera texten på nytt.

I propositionen begreppet kommersiell fiskare tydliggör nuvarande situationen. Att endast kommersiella fiskare kan sälja sin fångst tryggar framtid för kommersiellt fiske

och konsumenternas möjlighet att använda inhemskt fisk som kommer från (hav och) sjöområden.

Gränsälvscommissionen påpekar att Kukkolaforsens sikfiske med håv i Torneälven görs av icke-kommersiella fiskare. Fiske med håv har en stark förbindelse med turism i Kukkolaforsen. Turistföretagarna köper Kukkolaforsens sik till sina restaurang av dessa icke-kommersiella fiskare, som har ett speciellt tillstånd att fiska där.

Det finns anledning att lägga till propositionens §90 en möjlighet för dispens i vissa fall. Dispensen kan komma i fråga med fiske- och pimpeltävlingar, byafester, Kukkolaforsens sikfiske med håv och andra liknande fiske- och fiskekulturevenemang. I sådana fall kan fångsten säljas och medel användas t ex för att stödja verksamheten i samfundet eller till något annat syfte som främjar fiskekultur.

Ursprungsmärkningen, lax

Det finns anledning att tillägga plikten att ursprungsbeteckna laxar och tillägga regeln att endast ursprungsbetecknade laxar kan vara till salu.

Samarbetsgrupper, informering

I utkast till propositionen sägs att till NTM-centralens område i Lappland ska grundas två samarbetsgrupper. Den andra gruppen ska grundas i tre nordligaste kommuners område och den andra till övriga Lapplands område. Finsk-svenska gränsälvscommissionen konstaterar att båda dessa samarbetsgrupper är delvis inom gränsälvsöverenskommelsens tillämpningsområde. Gränsälvscommissionen poängterar vikten att informera och skaffa information mellan dessa två grupper samt mellan gränsälvscommissionen.

Timo Jokelainen
ordförande

Johan Antti
vice ordförande

Virve Sallialmi
sekreterare